

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 18437 posłów Dariusza Mateckiego, Michała Jacha, Marka Gróbarczyka, Michała Kowalskiego, Marka Subocza i Czesława Hoca z 15 lipca 2026 roku w sprawie ponownego ustawienia w Szczecinie pomnika upamiętniającego cesarzy niemieckich, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zgodnie z treścią art. 18 ust. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662) „podejmowanie uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889), a także wznoszenia pomników” należy do wyłącznej właściwości rady gminy.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego na podstawie art. 6a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2022 r. poz. 385) koordynuje i realizuje politykę państwa w zakresie działalności muzeów oraz w zakresie miejsc pamięci narodowej, w tym pomników zagłady oraz grobów i cmentarzy wojennych.

Pod pojęciem „miejsce pamięci” MKiDN kwalifikuje:

- miejsce zbrodni popełnionych w ramach działań zbrojnych lub represji ze strony reżimów totalitarnych, w tym zbrodni ludobójstwa, zbrodni wojennej i zbrodni przeciwko ludzkości, na obywatelach polskich oraz obywatelach polskich będących przedstawicielami mniejszości narodowych i etnicznych lub grup posługujących się językiem regionalnym, lub obywatelach innych państw;
- miejsce funkcjonowania byłych obozów koncentracyjnych, obozów zagłady, obozów jenieckich oraz innych miejsc przetrzymywania ofiar zbrodni i represji;
- miejsce związane z działaniami prowadzonymi na rzecz obrony lub odzyskania niepodległości przez Polskę;
- inne miejsca związane z historią walk i męczeństwa Narodu Polskiego lub innych Narodów;
- materialne upamiętnienie ww. miejsc oraz osób i wydarzeń z nimi związanych, o ile nie łączy się ono z gloryfikacją sprawców zbrodni;
- powyższe upamiętnienia nie mogą wiązać się z gloryfikacją sprawców zbrodni.

Na podstawie art. 6a ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2022 r. poz. 385) organy właściwe w sprawach wydawania zezwoleń na wykonanie trwałych znaków i obiektów upamiętniających walki i męczeństwo wydają zezwolenie po zasięgnięciu opinii Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z zastrzeżeniem uprawnień Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2551298.11370471.10772541

o których mowa w art. 53l ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102).

Zgodnie z uzyskaną przez MKiDN informacją pomnik zlokalizowany przy ul. Włociańskiej w Szczecinie nie jest objęty ochroną wynikającą z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292, 1907, z 2025 r. poz. 537, 1168, 1673, z 2026 r. poz. 483). Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działka, na której stoją płyta i głaz, również nie jest objęta ochroną.

Na podstawie obowiązujących przepisów postawienie pomnika powinno być poprzedzone przyjęciem uchwały przez odpowiedni organ gminy oraz wystąpieniem do Ministra KiDN z prośbą o zaopiniowanie treści, która ma zostać uwieczniona na upamiętnieniu. Procedura ta powinna również dotyczyć obiektu, który został postawiony 22 marca 1889 r. przy dawnej ul. Włociańskiej, przed wejściem na teren cmentarza przykościelnego w centrum dawnej wsi Pomorzany ku pamięci trzech niemieckich cesarzy, ale wraz z zakończeniem II wojny światowej w 1945 r. został zrzucony z cokołu i obrócony napisami do ziemi. Pomnik został znaleziony w kwietniu 2021 r., a w maju 2026 r. Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie wydał zgodę na ponowny montaż. Przywrócenie upamiętnienia powstałego w czasach zaborów powinno być poprzedzone analizą zasadności jego ponownej ekspozycji. Odnalezione elementy takich obiektów mogłyby być prezentowane jako eksponaty muzealne opatrzone odpowiednim przedstawieniem kontekstu historycznego i czasu ich powstania.

Z poważaniem

z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Sekretarz Stanu

Maciej Wróbel

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/